

POLISH A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
POLONAIS A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
POLACO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Tuesday 3 May 2005 (morning)

Mardi 3 mai 2005 (matin)

Martes 3 de mayo de 2005 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

*Napisz komentarz do **jednego** z wybranych tekstów.*

1. (a)

[...] Praca twórcza tak go pochłaniała, że nawet Rudnicką odwiedzać przestał. Co więcej, zaczął obojętnieć na to, co się z nią dzieje. Znał już jej sąd o swych wierszach – wystarczyło mu to na chwilę obecną.

Niekiedy przychodziła mu na pamięć owa rozmowa poufna sam na sam o zmroku...

5   – Profesorowa wyswatać mnie chce... – myślał uśmiechając się na pół smutno, na pół ironicznie. – Ale z kim?...

Na pytanie odpowiedzi znaleźć nie umiał – porzucał je przeto i wracał do swych rojeń poetycznych. Dla wszystkich postaci niewieścich, dla wszelkich odmian kobiecości było w nich miejsce – nie było go tylko dla żony...

10   Spotkał raz Rudnicką w ogrodzie.

Uderzyła go wielka w niej zmiana.

Ukryta choroba wyryła na twarzy młodej kobiety ślady, których nic już zatrzeć nie mogło: pogłębiła oczy, zaostrzyła rysy, na czole i przy ustach zmarszczki pokładła...

15   Najbardziej jednak rażącą wydała się Karolowi zmiana zauważona w cerze i w usposobieniu profesorowej. Twarz jej, niegdyś młecznobiała, przybrała odcień żółtawo-ceglasty, usposobienie, dawniej spokojne i poważne, nabrało nienaturalnej, przesadnej żywości.

20   – A! pan Karol!... Jak to dobrze, że pana spotkała!... Mam panu dużo do powiedzenia. Ale nie!... to pan by właściwie powinien... W każdym razie to dziwne... Właśnie o panu w ostatnich dniach... i nawet na chwilę przed naszym spotkaniem... nic a nic nie myślałam! A pan... czy też o mnie nie myślał?...

Ścisnęła mu silnie rękę palcami, które z pulchnych, miękkich stały się kościste i twarde. Oczy jej, dziwnie rozszerzone, wpatrywały się w poetę z takim natężeniem, jakby go chciały na wskroś przeniknąć.

25   Tłumaczył się z długiej niebytności; długo i wymownie usprawiedliwiał. Chciał być przyjacielskim, serdecznym. Upewniał ją – nie kłamiąc zresztą – że niedawno dużo o niej myślał... Jednak, mimo wysiłku, nie był w stanie wytrzymać jej spojrzenia, cofał oczy przed uporczywym, przenikającym wzrokiem...

Rudnicką to podrażniło.

Puściła jego rękę takim ruchem, jakby ją odrzuciła od siebie.

30   – No, dość! dość!... – rzekła niecierpliwie. – Na co tyle słów?... Przyjaźń i bez słów widoczna. Niepotrzebnie pan się tłumaczy – czyż pana oskarżam?... Nikogo nie oskarżam... do nikogo nie mam żalu... „Wszystko, co jest, jest dobre”...¹ Widzi pan, ja zawsze do Niemców ciągnę... Widocznie dużo jeszcze we mnie krwi niemieckiej... A doktor utrzymuje, że wcale krwi nie mam... Chyba wyłącznie o polską krew mu idzie... Ale zmęczyłam się – usiądźmy.

35   Usiedli na ławce pod rozłożystym kasztanem.

W zielonym odbłasku liści wydawała się jeszcze mizerniejsza. Twarz jej budziła litość. Przechodzące mimo ławki kobiety oglądały się na nią z przestachem...

– Niedobrze pani wygląda – rzekł Karol ze szczerym współczuciem.

40   – Cóż znowu! Czy i pan uwziął się wmawiać we mnie chorobę?... Ależ upewniam was wszystkich, że nic mi nie jest!... Dokuczają mi tylko trochę osłabienia i gorączki... W jednej dobrej chwili to wszystko ustać może. Dajcie mi taką chwilę – zobaczycie, że zaraz ozdrowię!...

Ujął jej obie ręce po przyjacielsku.

– Na pamięć naszej dawnej przyjaźni, na pamięć dni przeżytych razem w Drzemlinie zaklinam panią: nie lekceważ choroby swej... i lecz się!

- 45   Drobne, wychudłe ręce zaczęły drżeć w jego szerokich dłoniach.
           – Więc pan naprawdę jesteś moim przyjacielem? – spytała mniej porywczo swym dawnym, trochę przeciągłym, jakby półsennym głosem.
           – Czyż pani może o tym wątpić!
           – Wątpię...
- 50   Ostatnie słowo wymówiła tak cicho, że poeta nie był pewnym, czy je dobrze usłyszał.
           Zamyśliła się... końcem parasolki zaczęła rozrzucać żwir na ścieżce.
           – Więc dobrze... – podjęła nagle z poprzednią żywością. – Zaraz wystawimy przyjaźń pańską na próbę.
           – Nie ulęknię się próby.
- 55   Zaśmiała się sucho – przy czym jej twarz nie straciła na mgnienie oka swego smutnego, pełnego bólu i znużenia wyrazu.
           Spuściła oczy, potem je szybko podniosła i z twarzą rozczzerwienioną, ze wzrokiem zaiskrzonym rzuciła przedko:
           – Wiesz pan?... Wychodzę za męż! Uchylił kapelusza, za rękę ją ścisnął.
- 60   – Winszuję pani!... – czule wyrzekł – z całego serca winszuję!...
           Głos jego wyrażał szczerą radość. W istocie, był szczęśliwy, że się los jego przyjaciółki ustala.
           Ale z nią stało się coś dziwnego...
           Porwała się z ławki śmiertelnie blada, drżąca.
- 65   – Więc to tak?... więc to tak?... – wyjąkała trzęsącymi się ustami, głosem nieswoim.
           I nic więcej nie rzekłszy, odskoczyła od niego, wpadła w tłum – zniknęła.
           Chciał ją dogonić, o wyjaśnienie poprosić, ułagodzić... Fala przechodniów porwała mu ją sprzed oczu i uniosła.
           Długo chodził po ustronnych alejach ogrodu, rozmyślając nad wszystkim, rozpamiętując
- 70   najdrobniejsze szczegóły ich stosunku. Rozwiązania zagadki znaleźć nie mógł. [...]

Wiktor Gomulicki, *Ciury*², powieść, Redakcja *Kuriera Lwowskiego*, Lwów 1904

¹ Słowa autorstwa Woltera, pochodzące z powiastki filozoficznej pt. *Kandyd*.

² Terminem „ciury” Gomulicki obejmował... nie tylko bogacących się zwolenników swoiście pojmowanego utilitaryzmu, ale tych wszystkich, którzy w najrozmaitszy sposób stykali się ze światem kultury, nigdy jednak nie troszcząc się ani o poziom tych kontaktów, ani w ogóle o poziom życia, i zawsze wyrażając „zadowolenie z obecności” (za Juliuszem Wiktorem Gomulickim).

- W jaki sposób poprowadzono narrację w tym fragmencie?
- Kim jest z zawodu i czym się zajmuje główny bohater?
- Jaka relacja łączy go z rozmówczynią?

1. (b)

O ziemskim magnetyzmie

Cóż wiedzieliśmy dziećmi,
żądzą pożerani
nieznanych, obcych krajów,
dżungli,
5 oceanów,
gdyśmy palcem po mapie wodząc, odpływali
na włóczęgi wspaniałe,
w zawrotne podróże,
a deszcz stukał, deszcz pukał, deszcz szary,
10 o szare warszawskie podwórze...
Cóż wiedzieliśmy wtedy o tych obcych krajach,
o tych tęsknotach, które naprawdę zżerają,
o deszczu, o podwórzu, sobie i ojczyźnie –
choć już wtedy uczyli nas o magnetyzmie
15 ziemskim, i przeczuć można jakoś było.
Dziś dopiero, po latach, w sercach nam wyryła
wojna i wielka podróż, którą odbyć przyszło,
tego prawa prawdziwość – taką dotąd mglistą.
Dziś w ogniu prób i przemian,
20 gdy przez oceany
deszcz szary i podwórze szare wspominamy,
dziś dobrze, dobrze wiemy, z jaką straszną siłą
przyciąga ziemia –
Ziemia, która nas urodziła.

Elżbieta Szemplińska, z tomu *Wybór wierszy*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1979

- Jak scharakteryzować podmiot liryczny tego wiersza?
  - Czego dotyczą refleksje podmiotu lirycznego?
  - Co jest tematem tego wiersza?
-